

Covid-19 vaccinering av gravida kvinnor: attityder bland gravida samt orsaker till dessa

En kvalitativ litteraturstudie

Venla Keltto

Sandra Moring

Lärdomsprov 2023

BM20

HV20

Lärdomsprov

Venla Keltto, Sandra Moring

Covid-19 vaccinering av gravida kvinnor: attityder bland gravida samt orsaker till dessa.

En kvalitativ litteraturstudie.

Yrkeshögskolan Arcada: BM20 & HV20.

Identifikationsnummer:

8906 & 8907

Uppdragsgivare:

HUS

Sammandrag:

Studien är gjord i samarbete med HUS som en del av etikprojektet *"Vi bryr oss om"*. Denna studie är en kvalitativ litteraturstudie med fokus på Covid-19 vaccinering av gravida kvinnor, attityder bland gravida samt orsakerna till dessa. Syftet med detta arbete är att öka vårdpersonalens förståelse för gravida kvinnors attityder till Covid-19 vaccinering samt att lyfta fram gravida kvinnors attityder till Covid-19 vaccinering. Frågeställningarna för detta arbete är: *"Vilka är gravida kvinnors attityder till Covid-19 vaccinering av gravida?"* samt *"Vilka är orsakerna bakom attityderna till Covid-19 vaccinering av gravida?"*. Materialet i denna studie analyseras med hjälp av en kvalitativ innehållsanalys med ett induktivt angreppssätt. I denna studie används 10 vetenskapliga artiklar som är sökta främst från databaserna EBSCO, PubMed, CINAHL (EBSCO), ScienceDirect samt Google Scholar. I denna studie används teoretiska referensramen *"The Health Belief Model"*. Resultatet består av orsaker till gravida kvinnors attityder till Covid-19 vaccinering, statistik gällande attityder samt faktorer som påverkar attityderna både negativt och positivt. Resultatet påvisar att gravida kvinnor har både positiva och negativa attityder till Covid-19 vaccinering där vacciners säkerhet och riktig information har nyckelrollen i om den gravida kvinnan vill ta vaccinet eller inte.

Nyckelord:

Gravida kvinnor, Covid-19-vaccin, coronavaccin, attityder, HUS

Degree Thesis

Venla Keltto, Sandra Moring

Covid-19 vaccination of pregnant women: attitudes among pregnant women and reasons for them.

A qualitative literature study.

Arcada University of Applied Sciences: BM20 & HV20.

Identification number:

8906 & 8907

Commissioned by:

HUS

Abstract:

This study has been made in cooperation with HUS as a part of the ethics project “*Vi bryr oss om*” (We care). This qualitative literature study focuses on the Covid-19 vaccination of pregnant women, attitudes among pregnant women, and reasons for them. The purpose of this study is to increase the understanding of the attitudes of pregnant women regarding their Covid-19 vaccination in healthcare personnel. Our study questions are: “*What are the attitudes of pregnant women toward Covid-19 vaccination of pregnant women?*” and “*What are the reasons behind the attitudes toward Covid-19 vaccination of pregnant women?*”. The data used in this study has been analyzed in a qualitative manner and the content analysis has been made by an inductive approach. Ten scientific articles searched from EBSCO, PubMed, CINAHL (EBSCO), ScienceDirect and Google Scholar have been used as data. “*The Health Belief Model*” was used as the theoretical frame of reference. The result contains reasons for attitudes toward Covid-19 vaccines among pregnant women, statistics, and factors influencing the attitudes negatively and positively. The result indicates that pregnant women have both positive and negative attitudes regarding Covid-19 vaccination, in which the safety and right information play the key role in the decision-making whether to take or not to take the vaccine.

Keywords:

Pregnant women, COVID-19 vaccine, corona vaccine, attitudes, HUS

Opinnäyte

Venla Keltto, Sandra Moring

Raskaana olevien naisten Covid-19-rokotus: raskaana olevien naisten asenteet ja niiden syyt.

Laadullinen kirjallisuustutkimus.

Yrkeshögskolan Arcada: BM20 & HV20.

Tunnistenumero:

8906 & 8907

Toimeksiantaja:

HUS

Tiivistelmä:

Tutkimus tehtiin yhteistyössä HUS:n kanssa osana etiikkaprojektia *"Me välitämme"*. Tämä tutkimus on laadullinen kirjallisuustutkimus, joka keskittyy raskaana olevien naisten asenteisiin ja niiden syihin mitä tulee Covid-19-rokotuksiin. Tämän työn tarkoituksena on tuoda esiin raskaana olevien naisten Covid-19-rokotuksiin kohdistuvia asenteita ja tämän myötä lisätä terveydenhuollon ammattilaisten ymmärrystä asiaa koskien. Tämän työn tutkimuskysymykset ovat: *"Mitkä ovat raskaana olevien naisten asenteet raskaana olevien naisten Covid-19-rokotuksiin?"* ja *"Mitkä ovat syyt raskaana olevien naisten asenteisiin Covid19-rokotuksia kohtaan?"*. Tämän tutkimuksen materiaalia analysoidaan käyttämällä laadullista sisältöanalyysiä induktiivisella lähestymistavalla. Tässä tutkimuksessa käytetään 10 tieteellistä artikkelia, joita on haettu pääasiassa tietokannoista EBSCO, PubMed, CINAHL (EBSCO), ScienceDirect ja Google Scholar. Tässä tutkimuksessa käytetään *The Health Belief Model* mallia teoreettisena viitekehyksenä. Tulos koostuu raskaana olevien naisten Covid-19-rokotuksiin kohdistuvista asenteista, asenteita koskevista tilastoista ja niihin vaikuttavista tekijöistä. Tulokset osoittavat, että raskaana olevilla naisilla on sekä positiivisia että negatiivisia asenteita Covid-19-rokotuksia kohtaan, joissa rokotteen turvallisuus ja tarkat tiedot ovat avainasemassa siinä, haluaako raskaana oleva nainen ottaa rokotteen vai ei.

Avainsanat:

Raskaana olevat naiset, COVID-19-rokote, koronarokote, asenteet, HUS

Innehåll

1	Inledning	4
2	Bakgrund	5
2.1	Begreppet attityd.....	5
2.2	Covid-19 virusets påverkan på gravida kvinnan och fostret	6
2.3	Covid-19 vaccinetts påverkan på gravida kvinnan och fostret.....	7
2.4	Misstro om Covid-19 vaccin.....	9
3	Tidigare forskning	9
4	Teoretisk referensram	11
5	Syfte och frågeställningar	12
6	Metod	13
6.1	Insamling av material.....	14
6.2	Inklusions- och exklusionskriterier.....	14
6.3	Analys av material.....	15
6.4	Validitet och reliabilitet	16
7	Etiska överväganden	17
8	Resultat	17
8.1	Faktorer som påverkar attityden negativt	20
8.2	Faktorer som påverkar attityden positivt	21
9	Diskussion	22
10	Kritisk granskning	24
11	Avslutning	25
	Källor	27
	Bilaga 1	31
	Bilaga 2	32

1 Inledning

Coronavirus är en grupp olika virus som vanligen orsakar en relativt mild inflammation i andningsvägarna. I december år 2019 startade en epidemi i Wuhan, Kina. Denna epidemi orsakades av ett nytt coronavirus, SARS-CoV-2. Sjukdomen orsakad av detta virus kallas officiellt Covid-19. WHO (World Health Organisation) deklarerade 11.3.2020 Covid-19 epidemin som en världsomfattande pandemi. (Anttila 2022a)

Coronavaccinerna kom rätt så snabbt till marknaden. Redan i slutet av samma år som pandemin startat fick första vaccinet, Comirnaty av BioNTech-Pfizer, ett villkorligt försäljningstillstånd av Europeiska kommissionen (THL 2022a). Förutom att vaccinerna kom fort till marknaden har det varit svårt för en vanlig medborgare att hänga med i vilka rekommendationer som bör följas när och varför. Dessutom hade gravida kvinnor inte inkluderats medvetet i kliniska undersökningar (Male 2021). Vi tror att dessa kan vara orsaker bland andra som fått några att ifrågasätta vacciners trygghet och effektivitet.

Förståelsen för varför patienter har en viss bild av vården är viktig, för att vi som vårdpersonal kan ge så relevant information som möjligt och bemöta patienten på ett värdigt och jämlikt sätt. Alla patienter har rätt till att bli respekterade, hörda och professionellt bemötta oavsett deras åsikter gällande vården; i detta fall coronavaccinering. Vårt ämne *Covid-19 vaccinering av gravida kvinnor: attityder bland gravida samt orsaker till dessa* är viktigt att undersöka, eftersom coronavaccinen är rätt så nya och ingen vet ännu hurdana biverkningar kan möjligtvis upptäckas om ett tiotal år i framtiden (Male 2021). Vi har också märkt att flera gravida personer i våra egna bekantskapskretsar känt sig osäkra gällande coronavaccinernas säkerhet både för dem själva samt fostret.

Detta arbete hör till HUS etikprojekt ”Vi bryr oss om” (Me välitämme) som fokuserar på etik vid pandemi och görs i samarbete med Arcada, Diak och Metropolia. Att bry sig om kan anses vara en central värdering och ett vårdvetenskapligt begrepp, som kommer fram i både professionellt och instinktivt vårdande. Målet med projektet är att samla mångsidig kunskap kring temat ”Vi bryr oss om” för att öppna ögonen till att se fenomenets närvaro i olika vårdsammanhang. I detta fall vill vi väcka tankar kring vårdpersonalens sätt att

bemöta patienter med varierande attityder till specifikt coronavaccination. HUS tre värderingar är bemötande, pionjärskap och jämlikhet (HUS 2021). Dessa värderingar kunde enligt oss vara användbara även inom hela vårdbranschen.

Vi valde att undersöka detta ämne, eftersom nya coronaviruset samt vaccinering mot det varit aktuellt de senaste åren inom vårdbranschen. Med detta arbete vill vi få klarhet i vad som påverkar gravida kvinnors attityder till coronavaccinering samt hurudan påverkan vårdpersonalens bemötande har på detta.

Resultatet av detta arbete kan användas inom våra bådars yrkesområden samt inom hela social- och hälsovårdsbranschen. Då vårdpersonalen är medvetna om gravida kvinnors attityder har de lättare att bemöta, hjälpa och handleda dem på ett professionellt sätt.

2 Bakgrund

I detta kapitel presenteras vad begreppet attityd betyder, Covid-19 viruset allmänt och Covid-19 virusets påverkan på gravida kvinnan och fostret, Covid-19 vaccin allmänt och Covid-19 vaccinet påverkan på gravida kvinnan och fostret samt misstro om Covid-19 vaccin. Vi har valt att ta upp dessa ämnen eftersom vi anser att de är relevanta för just vårt examensarbete och att de ger ett mervärde för hela arbetet.

2.1 Begreppet attityd

I Svensk MeSH (u.å.) skrivs det om begreppet attityd på följande sätt: ”Benägenhet att ge uttryck åt ihållande, inlärd inställningar antingen för eller emot någon företeelse, person eller något föremål, inte utifrån vad de egentligen representerar, utan hur de upplevs.”

Synonymer till begreppet attityd enligt uppslagsverket Svensk MeSH (u.å.) är åsikt, mening och uppfattning. Enligt svenska uppslagsverket Nationalencyklopedin (u.å.) är begreppet attityd en gammal men viktig term som har använts inom socialpsykologin men också inom andra socialvetenskaper. Man har kommit fram till att en attityd består av tre olika komponenter; det kognitiva, affektiva och intentionella. Det finns variation i både betydelse och styrka då det handlar om attityder. Attityder kan vara allt från positivt starka

till negativt starka. Det finns en speciell undergrupp för negativa attityder och den speciella undergruppen är fördomar. Fördomar kan lätt och ofta leda till diskriminering mot dem som fördomen är riktad mot.

2.2 Covid-19 virusets påverkan på gravida kvinnan och fostret

Coronavirus är en grupp olika virus som för de flesta orsakar en lindrig inflammation i andningsvägarna, bara en liten del får en allvarlig infektion och hamnar in på sjukhus. Ungefär 0,5% av de som insjuknat i corona i Finland har avlidit. Då har det oftast funnits någon annan grundsjukdom i bakgrunden som har försvagat kroppens immunförsvar och därför har det också ofta varit frågan om äldre människor. I Finland är dödligheten bland män lite högre än bland kvinnor. Inkubationstiden eller vidare smittorisken varierar mellan 1–14 dygn. Barn får oftast lindriga symtom, medan speciellt gravida kvinnor oftare än andra kan hamna på sjukhus och till och med på en intensivvårdsavdelning. I början av insjuknande kan symtomen påminna om vilken som helst virusinfektion. Symtomen kan vara feber, hosta, andnöd, muskelvärk, trötthet, snuva, illamående, diarré och halsont. Även förändringar i smak- och luktsinnet kan förekomma. På basen av endast symtomen kan man inte avgöra om det är frågan om en coronavirusinfektion eller någon annan virus- eller bakterieinfektion. Tillfrisknande kan ta allt från några dagar upp till flera månader beroende på hur lindrig eller allvarlig coronavirusinfektionen varit. En del symtom kan dessutom hålla i längre än vad smittsamhetstiden är, till exempel rethosta samt förändringar i smak- och luktsinnet. Vissa människor kan ha risk för trombos/blodpropp och då kan en läkare påbörja några veckors injektionsbehandling med en antikoagulant, som skall förhindra att det inte skulle bildas en trombos/blodpropp någonstans. (Anttila 2022a)

Gravida kvinnor har större risk än icke gravida att insjukna allvarligt i Covid-19. Speciellt i slutet av graviditeten kan sjukdomsbilden vara allvarligare för gravida kvinnor, och på grund av detta hamna in på en intensivvårdsavdelning lättare än andra och förlossningen kan också starta i förtid på grund av detta. Tills vidare finns det inga bevis på att en coronavirusinfektion skulle påverka fertiliteten eller öka risken för missfall. Feber och muskelvärk är mindre vanliga symtom för gravida kvinnor. Gravida kvinnor har större risk än andra människor att få trombos/blodpropp i samband med Covid-19 under

graviditeten. Allvarlig sjukdomsbild för gravida kvinnor gäller speciellt de kvinnor som är äldre och överviktiga, men också diabetes och blodtryckssjukdom ger en ökad risk. I forskning finns det bevisat att risken för pre-eklampsi/graviditetsförgiftning och att fostret dör i livmodern ökar ifall man under graviditeten insjuknar i Covid-19. (Tiitinen 2022a)

Pre-eklampsi/graviditetsförgiftning betyder att blodtrycket stiger till över 140/90 mmHg efter graviditetsvecka 20 och det har att göra med protein utsöndras i urinen. 2–3% av gravida kvinnorna i Finland insjuknar i graviditetsförgiftning och orsaken till att vissa gravida kvinnor insjuknar i detta är oklar, men i allmänhet anses det vara på grund av en placenta sjukdom/moderkakssjukdom. (Tiitinen 2022b)

Det finns inte tecken på att en coronavirusinfektion skulle orsaka fosterskada eller missbildningar på fostret. Det finns inte specifik information om coronavirusets senare effekter med tanke på fostrets tillväxt och utveckling. Forskning visar att coronaviruset kan överföras från modern till det ofödda barnet. Risken för att nyfödda och små barn skulle få symtom är mycket låg. De nyfödda som får symtom har oftast varit lindriga och gått över fort. Före födseln får den nyfödda skyddande coronaantikroppar genom blodbanan av modern som haft Covid-19. Det har också visat sig att bröstmjölken skulle innehålla coronaantikroppar. Modern får amma barnet under en coronavirusinfektion. (Tiitinen 2022a)

2.3 Covid-19 vaccinets påverkan på gravida kvinnan och fostret

Det har utvecklats flera vacciner för att ge skydd mot Covid-19. Alla coronavaccin sticks i en muskel, oftast i överarmen beroende på vilken hand man skriver med. I Europa har man fått försäljningstillstånd till två mRNA-vaccin, två adenovirusvektorvaccin och ett adjuvansproteinvaccin. Comirnaty (Pfizer-Biontech) och Spikevax (Moderna) hör till mRNA-vaccinerna. Vaxzeria (AstraZeneca) och Janssen-Cilag (Johnson&Johnson) hör till adenovirusvektorvaccinerna, men Vaxzeria (AstraZeneca) vaccinet slutade användas i Finland 30.11.2021. Nuvaxovid (Novavax CZ) är ett adjuvans spikproteinvaccin. Coronavaccinen skyddar bra mot att inte insjukna i allvarlig Covid-19, speciellt då man tagit 2 eller 3 vaccindoser, beroende på vilket coronavaccin man tagit. Ifall man haft

Covid-19 kan det enligt THL (2022d) jämföras med en vaccindos och det uppskattas då ge samma skydd. (Anttila 2022b)

Biverkningarna av coronavaccinen kan vara att man får värk på injektionsområdet eller att det känns ömt. Andra biverkningar kan vara feber, huvudvärk, allmän svaghet, muskelvärk, ledvärk, illamående, uppkastningar och frossa. Vanligtvis får man biverkningar inom en vecka efter vaccineringen. Allvarliga biverkningar är sällsynta och också direkta och svåra allergiska reaktioner är sällsynta. Med coronavacciner som ges i Finland verkar det vara så att yngre vaccinerade oftare får biverkningar än de äldre. Sällsynta biverkningar för under 50-åringar av adenovirusvektorvaccinen Vaxzeria (AstraZeneca) och Janssen-Cilag (Johnson&Johnson) är trombos/blodpropp, och då exempelvis ventrombos/blodpropp i hjärnan, och brist på blodplättar. Adenovirusvektorvaccinen används inte mera i Finland och i de länder de ännu används ges de coronavaccinen endast till över 65-åringar. Speciellt efter andra coronavaccindosen har specifikt män under 30 år en förhöjd risk att få myokardit/hjärtmuskelinflammation av mRNA-vaccin. Det är mera sällsynt att man skulle få det av vaccinet jämfört med risken att få det i samband med en coronavirusinfektion. Myokardit/hjärtmuskelinflammation är oftast övergående och orsakar oftast ganska lindriga symtom. (Anttila 2022b)

Det rekommenderas att alla gravida kvinnor skulle ta coronavaccin, på grund av att graviditet hör till riskgruppen för att insjukna i allvarlig Covid-19. Coronavaccin kan tas när som helst under graviditeten och också under den tid som modern ammar. I första hand får gravida kvinnor mRNA-vaccin och dessa är Comirnaty eller Spikevax. Om den gravida kvinnan inte kan ta mRNA-vaccin så kan Nuvaxovid-proteinvaccin i stället användas. Även kvinnor som planerar att bli gravida kan ta coronavaccin då det enligt forskningar och erfarenheter inte finns bevis på att coronavaccin skulle påverka fertiliteten. Enligt undersökningar ökar coronavaccin inte risken för missfall eller komplikationer under vare sig graviditeten eller förlossningen. (THL 2022b)

Spädbarnet kan ha nytta av att modern har tagit coronavaccin under graviditeten. Det är konstaterat att antikropparna av coronavaccinet överförs till fostret, även via modersmjölken, och kan på det sättet också skydda det nyfödda barnet. Då modern är

vaccinerad jämfört med om hon inte skulle vara vaccinerad så smittar coronaviruset inte lika lätt det nyfödda barnet efter att barnet är förlöst. Det finns inte resultat som skulle tyda på att coronavaccin skulle orsaka säkerhetsrisker för det utvecklande fostret och inte heller att coronavaccin skulle ha en skadlig inverkan på det nyfödda barnet. (THL 2022b)

2.4 Misstro om Covid-19 vaccin

I ett blogginlägg i december 2020 påstods det att en Pfizers anställd var orolig över att antikropparna som framkallas av Covid-19 vacciner kunde möjligtvis attackera moderkakan. Inlägget raderades strax efter den publicerats men rykten levde kvar. (Male 2021)

Vissa människor har under hela coronapandemitiden spridit negativa, falska och ovetenskapliga påståenden om vaccin och då gäller det också coronavaccinen. Detta har orsakat rädslor bland människor och dessa påståenden kan också skada folkhälsan. Dessa påståenden har handlat om information som vilseleder, om teorier som inte är vetenskapligt beprövade och om påståenden som varit grundlösa. Människor har påstått exempelvis att vaccinen kan förändra DNA och är giftigt, vilket då har orsakat att människor blivit skeptiska och vissa människor har inte velat ta vaccin efter att de läst och hört sådant. Europeiska läkemedelsmyndigheten (EMA) har sett till att coronavaccinen är effektiva, säkra och har en hög kvalitet före de har fått tas i användning, trots att coronavaccinen kom fort till marknaden. Coronavaccinen har gått igenom EU:s höga effektivitets- och säkerhetsnormer, men också strikta kliniska prövningar. Även själva biverkningarna som vaccin kan ge kan orsaka rädsla hos människor, men ifall man får biverkningar brukar de oftast vara lindriga och tillfälliga. (Europeiska kommissionen u.å.)

3 Tidigare forskning

Sannolikheten för graviditetsrelaterade komplikationer, som för tidig födsel, verkar hänga ihop med Covid-19 infektionens allvarlighetsgrad. Fysiologiska och immunologiska förändringar som sker i graviditeten utsätter den gravida kvinnan för större risk att få en allvarlig Covid-19 infektion än en person som inte är gravid. Som tidigare nämnts i detta

arbete, hör den gravida kvinnan alltså till riskgruppen för allvarlig Covid-19 infektion. (De Rose et al. 2022)

I Storbritannien gjordes en undersökning där det kom fram att över hälften av dem som svarade inte ville ta vaccinet på grund av oron över dess verkan på fertilitet. Oron är mycket förståelig eftersom gravida kvinnor inte inkluderats i kliniska studierna, vilket gör att det varken finns avgörande bevis på vaccinets effektivitet eller trygghet hos gravida. (De Rose et al. 2022) Trots att testpersonerna uppmanades undvika graviditet förekom det sammanlagt 57 graviditeter under studierna med tre vacciner som var tillgängliga i Storbritannien i mars 2021. Fastän mängden gravida var relativt liten är informationen vi fått från studierna positiv. Det verkade inte finnas någon större risk för missfall eller infertilitet hos vaccinerade än icke-vaccinerade. (Male 2021)

Förutom att den gravida kvinnan anses ha nytta av vaccinet kan även fostret ha nytta av det enligt Haia Perl et al. (2021). Antikroppar som bildas i kroppen till följd av Covid19-vaccinet överförs till fostret, vilket kan minska riskerna även för det nyfödda barnet. Nyttan av vaccinet kan alltså anses utväga riskerna för både mamman och barnet. (De Rose et al. 2022)

Desinformation gällande coronavacciner sprids snabbt via sociala medier. Ett tvärvetenskapligt team från University of Washington utförde en kampanj på sociala medier med målet att ta itu med coronavaccinstveksamhet bland gravida. Denna kampanj kallades för "One Vax Two Lives" och med det antydde man att med vaccinet kunde man skydda – förutom sig själv – även fostret. Kampanjen piloterade i Washington. (Marcell et al. 2022)

Vaccinskepticism, eller vaccinationstveksamhet som det också kallas, är ett allmänt känt fenomen hos gravida. Detta betyder tveksamhet eller vägran att vaccinera sig trots vacciners tillgänglighet (Marcell et al. 2022). Många studier har rapporterat låga vaccinationsprocent när det kommer till gravidas tdap- samt influensavaccinationer. Huvudsakliga orsaker till detta har anmälts vara bland annat osäkerhet om vaccinets säkerhet, motstridiga råd, dålig vetskap om vacciner och övertygelsen om att vacciner inte är nödvändiga samt att de är ineffektiva. (Bianchi et al. 2022)

Det finns mest data för högre vaccinationsgrad hos yngre kvinnor än äldre. Sociala faktorer som rapporterats påverka villigheten att ta Covid-19-vaccinet har varit bland annat förtroende för lokala myndigheter, tillhörande till en etnisk majoritet, havandet av arbetsplats, högre ekonomisk status och boendet på en tätort. (Bianchi et al. 2022) Från detta kan vi dra slutsatsen att brister i ovannämnda hänger antagligen ihop med vaccinskepticism.

En enkätstudie gällande vårdpersonalens attityder till Covid-19-vaccinering av gravida, som godkändes av granskningsnämnden vid 'Alexandra University Hospital of the National and Kapodistrian University of Athens', utfördes i maj 2021. Enkäten skickades till 5654 mailadresser som en Google Forms-formulär. Av dessa svarade 1226 (21,7%). Av respondenterna var 72,9% antingen förlossningsläkare, pediatriker eller barnmorskor. Av alla respondenter var det 75% som var för vaccinering av gravida, av vilka 48% svarade att vaccineringen kan ske i alla tre trimestrar av graviditeten. Acceptansen av Covid-19-vaccineringen av gravida verkar vara relativt hög bland vårdpersonal. Det verkar ändå finnas motvillighet att vaccinera speciellt under första trimestern. Villigheten att rekommendera vaccinet påverkas av många olika faktorer; som exempel kan nämnas respondentens skolningsnivå samt bristande förståelse av aktuella rekommendationer. (Daskalakis et al. 2021)

4 Teoretisk referensram

För detta arbete har vi valt som teoretisk referensram "The Health Belief Model". Denna modell/teori förklarar hur människors uppfattning påverkar deras hälsorelaterade handlingar eller beteenden (Washburn u.å. & Baum et al. 1997 s. 5–6). Vi har valt denna modell/teori då vi anser att den passar bra till vårt ämne eftersom vårt ämne också är hälsorelaterat och handlar om hurdana handlingssätt och attityder människor kan ha. Modellens/teorins originalspråk är engelska så vi har försökt hitta bästa möjliga svenska översättningarna till de sex olika huvudpunkterna som finns i modellen.

Det finns som sagt sex olika huvudpunkter i "The Health Belief Model". Upplevd mottaglighet (*perceived susceptibility*) innebär bedömning av en individs chans att få en

sjukdom eller ett tillstånd. Upplevd allvarlighetsgrad (*perceived severity*) innebär bedömning av en individs sjukdoms svårighetsgrad. Upplevda fördelar (*perceived benefits*) innebär en slutsats hur en individs nya beteende är bättre än vad som redan görs. Upplevda hinder (*perceived barriers*) innebär en åsikt vad som kommer att hindra andra från att anta individens nya beteende. Signal till handling (*cues to action*) innebär faktorer som utlöser beteendeförändringar. Självförmåga/självverkan/själveffektivitet (*selfefficacy*) innebär en personlig tro på förmågan att göra något. (Washburn u.å.)

Variabler som socioekonomisk status, kön, etnicitet och ålder är faktorer som inte kan påverkas med hälsorelaterad utbildning, men som påverkar människans hälsobeteende. Den första forskningen med The Health Belief Model som teoretisk referensram gällde deltagande i tuberkulos kontroller, som utfördes med röntgen. Uppfattade känsligheten till tuberkulos-smitta samt uppfattningen att människor med smittan kunde vara symtomfria var faktorer som skiljde åt människor som deltog i kontrollen och de som inte gjorde det. (Conner & Norman 2005 s.28–29)

Då människan känner hot eller risk speciellt mot sin egen hälsa, oberoende om det handlar om att det är verkligt eller upplevt, försöker man använda sig av olika åtgärder. Detta är endast om fördelarna uppväger hinder som kan vara avgörande i detta fall för om människan väljer att vaccinera sig eller inte. (Washburn u.å. & Baum et al. 1997 s. 5–6)

5 Syfte och frågeställningar

Syftet med detta arbete är att öka vårdpersonalens förståelse för gravida kvinnors attityder till Covid-19 vaccinering. Vi vill med detta arbete lyfta fram gravida kvinnors attityder till Covid-19 vaccinering samt orsaker till dessa, eftersom det var mycket i fokus de senaste åren.

Frågeställningarna är:

1. Vilka är gravida kvinnors attityder till Covid-19 vaccinering av gravida?
2. Vilka är orsakerna bakom attityderna till Covid-19 vaccinering av gravida?

6 Metod

Här presenteras vilken metod och arbetsprocess vi använt genom arbetets gång. I kapitlet skrivs om metoden som använts, hur vi samlat in materialet för detta arbete, hur vi valt vårt material, hur vi bearbetat och analyserat materialet vi hittat samt använt och hur tillförlitligt och pålitligt vi anser det använda materialet vara.

För att utföra studien valde vi att använda en kvalitativ litteraturstudie som datainsamlingsmetod. Arbetsprocessen kommer att utföras genom informationssökning som kommer att ske via vetenskapliga databaser, litteraturböcker och olika nätbaserade vårdssidor som till exempel Institutet för hälsa och välfärd (THL).

Som metod för studien har vi valt att använda oss av en kvalitativ litteraturstudie. Vi har valt att göra en kvalitativ litteraturstudie på grund av att det var det bästa och rekommenderade alternativet för detta forskningstema. Dessutom anser vi att med hjälp av litteratursökning kommer vi få den bredaste och bästa synen och uppfattningen, som finns att tillgå, på de forskningsfrågor vi vill ha svar på.

Litteraturstudier bygger på kunskap av böcker, vetenskapliga artiklar/tidskrifter och rapporter. Denna typ av studier bygger alltså på sekundära källor som i sin tur bygger på fakta och forskning, som andra har samlat in. Då man gör en litteraturstudie måste man kunna avgränsa för att arbetet inte skall bli för brett, eftersom det inte är ovanligt att man får stora mängder träffar då man söker fakta och forskning. (Patel & Davidson 2019 s.60–61) För vår tidigare forskning i detta arbete har vi använt vetenskapliga artiklar/tidskrifter.

Den kvalitativa forskningsmetoden handlar om att beskriva, tolka och öka förståelsen till det som undersöks. Denna forskningsmetod ger fyllig information om det som har studerats. Det handlar oftast om öppenhet som kan synas bland annat på frågeställningarna. Forskningsmetodens fokus ligger på helheten, olika sammanhang och strukturer. Kännetecknen på kvalitativa studier är att vikten ligger på ord och språk och inte på siffror. (Patel & Davidson 2019 s.55 & 57)

Syftet med att göra en kvalitativ forskning är att skaffa mera och djupare kunskap om forskningsområdet. Då man kvalitativt bearbetar material är det oftast frågan om att man

arbetar med textmaterial och då är det oftast genomförda intervjuer och bearbetning av den texten som är utskriven. Andra kvalitativa metoder är bearbetning av text i en bok, artikel, dagbok eller anteckningar från någon observation. Videoinspelning och ljudinspelningar hör också till kvalitativa metoder. Kvalitativa metoder sägs vara både tids- och arbetskrävande. (Patel & Davidson 2019 s.150–151)

6.1 Insamling av material

I stället för att själva göra enkätstudier eller intervjuer valde vi att använda oss av material som andra samlat in och göra arbetet som en litteraturstudie. Litteratursökningen gjordes genom att söka i olika vetenskapliga databaser som till exempel PubMed och Academic Research Complete (EBSCO) samt Google Scholar. Dessutom letade vi information från andra vetenskapsbaserade källor, av vilka kan nämnas Duodecim och THL. Det insamlade materialet är på engelska, eftersom vi valde att söka artiklar från engelskspråkiga databaser. Vi antog att det fanns mest material att tillgå på engelska. I tidigare nämnda databaser sökte vi bland annat med sökorden *SARS-CoV-2*, *covid-19 vaccine*, *covid-19 vaccination hesitancy*, *pregnant woman*, *pregnancy*, *expecting mother*, *medical mistrust*, *ethnic minorities*, *attitudes*, *attitudes of nurses* och *culture*. Dessa och några andra sökord användes i olika kombinationer med hjälp av orden AND och OR. Litteratursökningen finns närmare redovisad i bilaga 1. Några artiklar vi ville använda i detta arbete fanns inte i full text format i ursprungliga databasen vi sökte i. Då lagade vi artikelns DOI i Google Scholar för att hitta artikeln. Förutom att vi själv letat i databaser har vi fått lite hjälp av handledaren, som tipsat oss om olika artiklar, av vilka vi valde att använda oss av en.

6.2 Inklusions- och exklusionskriterier

Vi har valt material som samlat huvudsakligen gravida kvinnors, men kan tangeras också ammande samt fertila kvinnors, attityder mot Covid-19 vaccination. Detta för att begränsning till endast artiklar med enbart gravida kvinnors attityder skulle radikalt begränsat på tillgängliga artiklar. Förutom detta har vi tagit med även material som behandlar vårdpersonalens tankar gällande gravida, ammande och fertila kvinnors Covid19 vaccinering, men hållit fokuset mest på den gravida kvinnan. Målet har varit att

samla tillräckligt med information för att vårdpersonalen skulle ha kunskap att bemöta gravida med olika orsaker att ta eller inte ta vaccinet.

Till detta arbete har vi endast valt artiklar skrivna på engelska, men vi kom inte överens om att alla artiklar skulle vara enbart på engelska. Våra inklusionskriterier var att artiklar vi använder oss av är på ett språk vi båda kan förstå, alltså svenska, finska eller engelska, och att artiklarna kan hittas i fulltext-format för att de skall vara användbara för vårt examensarbete. Eftersom SARS-CoV-2 är ett så nytt virus har det inte varit svårt att hitta aktuellt material. Vi har alltså exkluderat alla artiklar som är skrivna före år 2020 och på ett språk som vi inte kan förstå, alltså alla andra språk än svenska, finska och engelska. Förutom detta har vi såklart exkluderat artiklar som behandlar enbart coronavacciner men inte gravida på något sätt.

För att avgränsa detta arbete har vi även valt två frågeställningar och dessa är: *”Vilka är gravida kvinnors attityder till Covid-19 vaccinering av gravida?”* och *”Vilka är orsakerna bakom attityderna till Covid-19 vaccinering av gravida?”*. Vi har försökt att inte forma för breda och svåra frågeställningar för att arbetet inte skulle bli för brett.

6.3 Analys av material

Vi har valt att använda kvalitativ innehållsanalys med ett induktivt angreppssätt som analysmetod för detta arbete. Innehållsanalysens syfte är att lyfta fram viktigaste informationen i valda data. Till en början läses artiklarna noggrant igenom för att få en helhetsbild. För det andra samlas det relevanta från artiklarna. Till sist ska likheter och olikheter skiljas åt. I kvalitativa studier framförs resultatet oftast ut ifrån olika kategorier eller teman. I Lunds universitets (2022) instruktioner till hur man gör litteraturstudier skrivs så här om kvalitativa studier: ”En kvalitativ analys syftar till att till exempel studera personers upplevelser eller erfarenheter, kommunikation, eller hur en företeelse omtalas i litteraturen.” (Friberg 2016 s.133–144)

Våra teman är: gravida kvinnors attityder kring coronavaccinering och orsakerna till attitydformningarna. Då vi utförde innehållsanalysen på våra artiklar, läste vi först igenom artiklarna som vi valt och därefter dokumenterade vi vad som var mest väsentligt för vårt arbete. Centrala teman i våra valda vetenskapliga artiklar var samma som våra

teman för detta arbete. Till sist granskade vi data till resultatet i förhållande till våra forskningsfrågor samt tog en titt på vår valda teoretiska referensram: ”*The Health Belief Model*”.

6.4 Validitet och reliabilitet

Med validitet avses att man undersöker det som är menat att undersöka och med reliabilitet avses att man undersöker på ett tillförlitligt sätt (Patel & Davidson 2019 s.129). Validitet betyder kort sagt trovärdighet och handlar om att man som skribent använder rätt sak vid rätta tillfällen. Reliabilitet betyder kort sagt pålitlighet. Man skall alltid sträva efter hög validitet och reliabilitet, eftersom endast hög reliabilitet inte garanterar att validiteten är hög. (Gunnarsson 2020)

Ett enkelt uttryck för validitet och reliabilitet inom kvalitativa studier är kvalitet och kvaliteten omfattar hela forskningsprocessen. Begreppen validitet och reliabilitet är starkt sammanflätade i kvalitativa studier och därför används sällan begreppet reliabilitet. Begreppet validitet är vanligare att användas i kvalitativa studier, medan både validitet och reliabilitet begreppen används i kvantitativa studier. Begreppet validitet beskriver alla delar i kvalitativa studier. (Patel & Davidson 2019 s.133–134)

I kvalitativa studier handlar validitet och reliabilitet att som skribent kunna beskriva att man har samlat in och bearbetat sin data på ett sätt som är både systematiskt och hederligt. Då man gör den slutliga rapporten skall man också beskriva förutsättningarna som funnits inför projektet och hur resultaten har vuxit fram under hela processen. (Gunnarsson 2020)

I detta arbete har vi strävat till att endast ta med relevant information för just vårt ämne. Vi har tillsammans noggrant valt ut våra källor för detta arbete och vi har varit källkritiska då vi sökt våra källor. Vi har strävat till att vårt arbete skall bli så tillförlitligt som möjligt genom att använda olika källor och detta innebär att vi har kollat upp saker från flera olika källor och inte använt oss endast av en källa då vi skrivit de källbaserade kapitlen. Vårt mål med detta arbete är att presentera endast korrekt fakta genom att vi kritiskt granskar material som vi skriver.

7 Etiska överväganden

Enligt God vetenskaplig praxis i studier och forskning vid Arcada (2022) skall det synas i arbetet att det har funderats och tagits ställning till etiken, etiska överväganden och etiska aspekter genom hela arbetets gång. Detta handlar bland annat om att källorna skall vara etiskt hållbara samt att man tar hänsyn till andra studenters och forskares arbete genom att hänvisa till källorna på ett riktigt sätt. I forskningsprocessen ska dessutom handlas hederligt, omsorgsfullt och noggrant. Som avvikelser från god vetenskaplig praxis räknas till exempel plagiering, manipulering av forskningsresultat och förringning av medverkande personers roll i arbetet. Då man gör en forskning skall man se till att den inte orsakar betydande risker för någon eller något (TENK 2019). Målet med all forskning är att få fram möjligast trovärdig kunskap för utvecklingen av både individerna och samhället. Psykisk eller fysisk skada, förödmjukelse och kränkning är något en individ inte får bli utsatt för (Patel & Davidson 2019 s.83). Arcada har förbundit sig till att följa den forskningsetiska delegationens (TENK) anvisningar som finns i Finland. (Arcada 2022)

Vi har i detta arbete följt God vetenskaplig praxis i studier och forskning vid Arcada (2022) genom att hänvisa till källorna alltid då vi inte skrivit om allmänt kända fenomen eller våra egna tankar och funderingar. Som källor har vi använt oss av vetenskapliga artiklar, som hittats från pålitliga vetenskapliga databaser. Det är svårt att hitta vetenskapliga artiklar som skulle vara skrivna på svenska eller finska så våra alla vetenskapliga artiklar har varit skrivna på engelska, vilket ibland kan orsaka missförstånd, men vi anser att vi har förstått artiklarna rätt. Förutom vetenskapliga artiklar har vi använt oss av annan vetenskapslitteratur i form av böcker och allmänt tillgänglig information från pålitliga källor, som till exempel THL, Terveyskirjasto och Nationalencyklopedin.

8 Resultat

I detta kapitel presenteras materialet som används i resultatet. Litteraturöversikten finns närmare redovisad i bilaga 2. I fokus ligger våra forskningsfrågor, som presenterades i kapitel 5. Resultatet framställs i 2 undergrupper; *Faktorer som påverkar attityden negativt* samt *Faktorer som påverkar attityden positivt*, som presenteras närmare i kapitlen 8.1 och 8.2.

Som det kom fram i kapitel 3, kan både den gravida kvinnan och fostret ha nytta av vaccinet. Trots data som påvisar nyttan av vaccinet är det den enskilda gravida kvinnans attityder som påverkar om hon bestämmer sig för att ta den eller låta bli (Cui et al. 2022).

Både positiva och negativa attityder till coronavacciner framkommer bland gravida kvinnor. Dessa attityder formas av olika personliga och kontextuella faktorer. Dessa är till exempel social kontext, tillgänglighet, tillfredsställelse, upplevd vaccinsäkerhet, upplevd nytta, religion, kunskapsbrist och attityder gentemot vacciner. Även ålder, kön, utbildningsnivå, försäkring, tillit på myndigheterna, upplevd känslighet och upplevda komplikationer påverkar attityderna. (Mojgan et al. 2022)

Vaccinets säkerhet har påvisats ha nyckelrollen i om gravida kvinnor tar eller inte tar vaccinet (Kalafat et al. 2021). I Darringtons (2022) artikel gällande en forskning om Covid-19 vaccinets säkerhet kom fram att mängden graviditetsrelaterade och neonatala komplikationer låg på samma eller till och med på lägre nivå hos gravida kvinnor som fått Covid-19 vaccinet i jämförelse till statistiken från tiden före pandemin.

Studien gjord i Medical College of Wisconsin år 2021 visade att gravida med hög sannolikhet, 41,3%, valde att ta Covid-19 vaccin. Läkare och vårdpersonal var den primära källan för information åt dessa personer. Gravida med medelhög sannolikhet att ta Covid-19 vaccin utgjorde 9,3% och kvinnor med låg sannolikhet att ta Covid-19 vaccin 49,4%. För kvinnor med låg sannolikhet att vaccinera sig fungerade sociala medier och tv som den primära källan för information. (Cui et al. 2022)

Mojgan et al. (2022) gjorde en studie i sexton länder rapporterade att andelen vaccinacceptansen för Covid-19 vaccin var 52 % bland gravida kvinnor och 73,4 % bland icke-gravida kvinnor. Mojgan et al. (2022) gjorde en annan studie på gravida och ammande kvinnor i sex europeiska länder som visade att andelen tveksamhet till Covid19 vaccination var 40–50 %. De flesta deltagare i Mojgans et al. (2022) studie var i åldern 20–35 år (71,3 %), var i tredje trimestern av sin graviditet (70,7 %) och hade måttlig kunskap om Covid-19 (69,7 %). Mer än två femtedelar av deltagarna accepterade att ta något vaccin (42,9 %), medan 10,2 % rapporterade att de inte skulle ta något vaccin.

42,613% var tveksamma gällande coronavaccin.

Simmons et al. (2022) gjorde en studie där det rapporterades att 167 (43%) av 387 planerar att ta vaccinet så snart det erbjuds dem. De återstående 57 % var tveksamma där 104 (27 %) svarade att de inte skulle ta vaccinet så fort det erbjuds och de återstående 116 (30 %) var osäkra. I USA har det rapporterats att nästan 60 % av gravida kvinnor inte skulle ta vaccinet eller med stor sannolikhet inte skulle ta vaccinet trots en teoretiskt hög effekt på vaccinen.

Kansal et al. (2022b) gjorde en studie för att fastställa förekomsten av tveksamhet mot Covid-19 vaccin bland gravida kvinnor under pandemin, och att identifiera patientegenskaper, attityder och upplevelser som ökar tveksamheten. Andelen av kvinnor som rapporterade att de skulle ta Covid-19 vaccin under graviditet om det skulle bli tillgängligt för dem var 32,6 %. Av dessa kvinnor ville 41,8 % ha influensavaccinet under denna graviditet. Dessa ville också ha Covid-19 vaccin, medan endast 4,8 % av kvinnorna som inte ville ha influensavaccinet ändå ville ha Covid-19 vaccin.

I en annan artikel av Kansal et al. (2022a) där 75,4 % av kvinnorna uppgav att de ville ha influensavaccinet och 32,6 % uppgav att de skulle ta covid-19-vaccinet om det skulle bli tillgängligt under graviditeten.

Gencers et al. (2022) studie som tyder på att 29,6 % av gravida kvinnor som använder webbforum uppvisade tveksamma attityder till vaccinationer. Covid-19-pandemin rapporterades vara orsaken till en minskning av vaccinationstveksamheten hos 28,9 % av deltagarna. Resultatet av Gencers et al. (2022) studie visar att 89 (58,6 %) hade grundskole- eller gymnasieutbildning, 85 (55,9 %) arbetade inte när studien genomfördes, 70 (46,1 %) var hemmafruar och inkomsten för 88 (57,9 %) var medelhög eller hög. Det visade sig att 96 (72,1%) av kvinnorna hade fått sina barn vaccinerade. 132 (86,9 %) gravida kvinnor bedömde sin kunskap om vaccinet som tillräcklig eller delvis tillräcklig. När det gäller deras informationskällor om vaccination och deras tillit till informationskällan kom vårdpersonal först med 85 (55,9 %) respektive 138 (90,8 %).

Gencer et al. (2022) fann att 117 (77,0 %) av kvinnorna trodde att vaccinationer skyddade deras barn mot allvarliga sjukdomar och att 107 (70,4 %) hade en positiv inställning till vaccinationer. De viktigaste orsakerna till vaccinationstveksamhet var att höra eller läsa negativa nyheter i media för 33 (21,7 %) och att tro att vaccinationerna inte var säkra eller oro över ämnet för biverkningar hade 33 (21,7 %). Dessutom hade 117 (77,0 %) av kvinnorna fått en vaccination eller tänkt vaccinera sig under graviditeten. 63 kvinnor (41,4 %) trodde att de i framtiden bara skulle ge sina barn obligatoriska vaccinationer, medan 94 (61,8 %) av kvinnorna inte var oroliga för riskerna med vaccination.

I Gencers et al. (2022) studie ansåg slutligen 115 (75,7 %) av de gravida kvinnorna som deltog att vaccinationer stärkte immunförsvaret, 108 (71,1 %) tyckte att vaccinationer var välgörande och 118 (77,6 %) ansåg att vaccinationer var säkra. Det visade sig att 42 (27,6 %) av kvinnorna kände oro till en viss grad på grund av Covid-19-pandemin, men att åsikterna om vaccinationer av 97 (63,9 %) hade inte förändrats. Covid-19-pandemin hade inte påverkat synen hos 77 (50,6%) av kvinnorna om att vaccinera sig i framtiden. Dessutom var avsikten hos 76 (50,0 %) att få sina barn vaccinerade i framtiden hade påverkats positivt och 71 (46,7 %) som ansåg att vaccinationer borde vara obligatoriska hade ökat. Dessutom ville 80 (52,6%) av kvinnorna få Covid-19-vaccinet när det var tillgängligt.

8.1 Faktorer som påverkar attityden negativt

Det kan konstateras att tveksamhet mot Covid-19 vaccin är ett stort hot mot folkhälsan och också ett stort hinder för flockimmunitet. Orsaker till negativa attityder bland gravida kvinnor att ta vaccinet kan vara osäkerhet om effekterna av Covid-19 och Covid-19 vaccin. Tveksamhet gällande vaccinering påverkas till exempel av social kontext, tillgänglighet, tillfredsställelse, upplevd vaccinsäkerhet, upplevd nytta med vaccinet, religiös övertygelse, kunskapsbrist och attityder till vacciner. Även ålder, kön, skolningsnivå, försäkring, tillit på myndigheterna, upplevda fördelar och upplevda komplikationer av vaccin påverkar tveksamheten. Det finns gravida kvinnor som har negativa attityder gentemot coronavaccin på grund av att de är oroliga för vilka effekter de kan ha på fostret. (Mojgan et al. 2022)

Tveksamheten inför vaccination och oro för vaccination, särskilt under graviditeten, har ökat sedan mitten av 1990-talet. Mera tveksamhet mot Covid-19 vaccin har påträffats bland yngre gravida kvinnor. Negativa attityder orsakas av brist på kunskap om Covid-19 vacciner, och särskilt hur vacciner påverkar gravida och ammande kvinnor och deras barn. (Simmons et al. 2022)

Kvinnor som inte ville ta Covid-19 vaccin tenderade vara afroamerikaner och ensamstående (Kansal et al. 2022b). Vaccintveksamhet visade sig vara hög hos gravida kvinnor som uttryckte att deras ekonomiska nivå var låg och som oroade sig för riskerna med vaccination. Oro som orsakas av svårigheter att få vaccinationer på grund av ekonomiska skäl kan också vara en orsak till vaccinationstveksamhet. De viktigaste orsakerna till vaccinationstveksamhet var att tro att vaccin inte var säkra eller oroa sig för biverkningar och att höra eller läsa negativa nyheter från media eller internet. (Gencer et al. 2022)

Det kan uppstå biverkningar av vaccinerna, men största delen har varit lindriga (Darrington 2022). De gravida kvinnor som med låg sannolikhet skulle ta vaccinet svarade på enkäten som orsak osäkerheten gällande vaccinets långsiktiga effekt och fördelar (Cui et al. 2022).

8.2 Faktorer som påverkar attityden positivt

I Kalafat et al. (2021) studie kom det fram att gravida kvinnor kunde möjligtvis vara öppnare till tanken av att ta vaccinet, om de gavs en möjlighet att ta ett personligt och välinformerat beslut. Bemötande och information från vårdpersonalens sida har en viktig roll i beslutstagande (Cui et al. 2022). Vaccinationstveksamheten har påvisats vara hög hos gravida kvinnor som oroar sig för riskerna med vaccinationer och låg hos dem som tror att fördelarna är större än riskerna (Gencer et al. 2022).

I flera studier kom det fram att brist på pålitlig information och data är en stor faktor som har bidragit till de negativa eller tveksamma attityderna gentemot Covid-19 vaccinering av gravida (Cui et al. 2022 & Mojgan et al. 2022). Publicerad data är någonting som gravida kvinnor i en studie berättat är en faktor som kunde bidra till en positivare attityd mot Covid-19 vaccinering. Detta var en faktor som minskade tveksamheten som nämndes

i både gruppen med gravida kvinnor som med hög sannolikhet skulle ta vaccinet och gruppen där kvinnorna medgav att de med låg sannolikhet skulle ta vaccinet. I gruppen med låg sannolikhet nämndes även *en gravid väninna som tagit vaccinet* som en faktor för minskad tveksamhet. (Cui et al. 2022)

Oro för risken i samband med Covid-19-sjukdomen och dess inverkan på deras hälsa och graviditeten är en avgörande faktor för en bättre attityd till vaccinen. Även iakttagelse av infektionsförebyggande åtgärder, till exempel social distansering, masker, handhygien, och kunskap om verkningsmekanismen för vaccinet och Covid-19-sjukdomen. (Bianchi et al. 2022)

I jämförande av biverkningar hos gravida kvinnor och icke-gravida kvinnor fanns det inga negativa effekter av vaccination under graviditeten. Dessutom påverkades inte frekvensen och svårighetsgraden av biverkningar av tidpunkten för immunisering under graviditeten. (De Rose et al. 2022)

9 Diskussion

Syftet med detta lärdomsprov är att öka vårdpersonalens förståelse för gravida kvinnors attityder till Covid-19 vaccinering. Dessutom ville vi med detta arbete lyfta fram gravida kvinnors attityder till Covid-19 vaccinering, eftersom det var mycket i fokus de senaste åren. Våra forskningsfrågor lydde enligt följande: *"Vilka är gravida kvinnors attityder till Covid-19 vaccinering av gravida?"* och *"Vilka är orsakerna bakom attityderna till Covid-19 vaccinering av gravida?"*. För att få svar på dessa forskningsfrågor läste vi och analyserade tio vetenskapliga artiklar. Vårt resultat delades in i en huvudgrupp och två undergrupper, som låg till grund för underkapitlen i kapitel 8.

De flesta gravida med Covid-19 förblir asymtomatiska. Det finns studier som bevisar att gravida med Covid-19 inte har någon förhöjd risk att dö, men likaså finns studier som påvisar det motsatta. Gravida kvinnor med symptomatisk Covid-19 löper en förhöjd risk för graviditetsrelaterade komplikationer samt för att hamna på intensivvård jämfört med gravida kvinnor utan symptomatisk Covid-19. (Kalafat et al. 2021)

Gravida inkluderas i regel inte i vacciners kliniska undersökningar som en egen undersökningsgrupp. Data om vacciners trygghet har samlats då deltagare i kliniska undersökningar omedvetet varit gravida eller blivit gravida under undersökningsperioden. Detta hände även med Covid-19 vacciner. Trots detta anses dessa vacciner troligtvis ha liknande nyttor för både gravida och icke-gravida kvinnor. Tills vidare har inga säkerhetsbekymmer rapporterats från vare sig Storbritannien eller USA. Detta betyder att coronavacciner kan sägas vara säkra. (Kalafat et al. 2021).

Gravida kvinnor bör få en balanserad och tydlig bedömning av sin risk för Covid-19 under graviditeten, med hänsyn till deras individuella omständigheter, lokala praxis och tillgängliga bevis från liknande vårdmiljöer. Flera gravida kvinnor är redo att ta vaccinet om de får möjligheten att överväga sina personliga risker och nyttor gällande det. Data gällande säkerhet tycks vara i en nyckelroll för gravida kvinnor som överväger att vaccinera sig. Mot bakgrund av denna information anses det vara viktigt för länder att grunda register med gravida kvinnor som tagit olika coronavacciner. (Kalafat et al. 2021)

Med koppling till vårt arbete kan vi konstatera utgående från denna studie av *"The Health Belief Model"* att Covid-19 kan orsaka allvarliga fysiska, psykologiska, känslomässiga och sociala trauman. Relevant kunskap om Covid-19 och relaterade hälsoövertygelser, själveffektivitet och förebyggande beteenden är av avgörande betydelse för att minska infektionsfrekvensen, minska dödligheten och upprätthålla människors hälsa och livskvalitet. Personliga beteenden och hälsoövertygelser antas av individer i det dagliga livet. För att upprätthålla och främja människors hälsa är hälsosamma beteenden betydande och ger viktiga effekter på människors hälsoövertygelser för att utöva hälsosamma beteenden och upprätthålla ett hälsosamt liv. Människors hälsa och sjukdomar är relaterade till hälsoövertygelser i termer av upplevd mottaglighet, svårighetsgrad, fördelar och hinder av sjukdomarna, och yttrar sig i förebyggande beteenden och beteendeavsikter. Själveffektivitet i detta sammanhang syftar på personlig effektivitet i att använda personliga hälsoövertygelser och beteenden för att uppnå hälsomål i det dagliga livet. Människor med hög själveffektivitet har i allmänhet tron att de genom sina egna effekter kan uppnå önskade hälsoresultat på ett effektivt sätt. En av anledningarna till att dimensionen av själveffektivitet är så avgörande för ett konsekvent utförande av hälsosamma beteenden är att individer vanligtvis möter operativa hinder när

de försöker utföra dessa hälsosamma beteenden. Som en konsekvens behöver de både självförtroende och viljestyrka, det vill säga själveffektivitet för att fortsätta genom dessa hinder, förstärka sin hälsoövertygelse och genomföra praktiska åtgärder för att nå sina hälsomål. (Tsai et al. 2021)

Upplevd mottaglighet (tron om att hon har en risk att insjukna i sjukdomen), upplevda fördelar (tron om att vaccinet minskar på sjukdomens skador), upplevda hinder (känslor gällande hinder till att vaccinera sig) och upplevd allvarlighetsgrad (känslor gällande sjukdomens allvarlighetsgrad) är fyra huvudpunkter valda från 'The Health Belief Model' som är betydande faktorer då det kom till att förutspå tveksamheten gällande influensa- och coronavaccination bland gravida kvinnor. (Kansal et al. 2022a)

Att man som professionell lyssnar och försöker förstå den gravida kvinnans attityder, vare sig de är negativa eller positiva, bidrar till en positiv upplevelse av vårdpersonalen och ökar tilliten. Vi har med tanke på detta tagit denna synvinkel i beaktande genom hela arbetets gång, och därmed också tagit i beaktande etiken trots att vi inte tydligt skrivit ut detta. Stora etiska aspekter genom arbetet har varit att ta i beaktande kvinnans självbestämmanderätt till valet att vaccinera sig eller inte och rätt till sina attityder och åsikter. Samtidigt har vi genom hela arbetet tagit i beaktande *"God vetenskaplig praxis i studier och forskning vid Arcada"* samt TENK:s anvisningar, alltså den forskningsetiska delegationens anvisningar (Arcada 2022 & TENK 2019).

10 Kritisk granskning

I detta kapitel kommer vi att kritiskt reflektera kring vårt arbete. Vi kommer att fokusera på hur vårt arbete framskridit, våra källor och deras trovärdighet, vår valda teoretiska referensram relaterat till vårt valda tema och våra rubrikers mening i jämförelse vad kapitlen handlar om.

Vi har i vårt arbete beaktat *"God vetenskaplig praxis i studier och forskning vid Arcada"* (2022). Vi har även tagit i beaktande TENK:s (2019) anvisningar, det vill säga den forskningsetiska delegationens anvisningar.

Vi anser att vi uppnått våra syften och fått svar på våra frågeställningar. Vi anser att våra rubriker och underrubriker i detta arbete motsvarar innehållet som finns i dem. Vi har tagit med det som varit relevant för just detta arbete och information som inte ger mervärde har lämnats bort.

Teoretiska referensramen, The Health Belief Model, var passande för just vårt arbete. Den förklarar hur människors uppfattning påverkar deras hälsorelaterade handlingar eller beteenden (Washburn u.å. & Baum et al. 1997 s. 5–6). Vi valde denna modell/teori då vi anser att den passar bra till vårt ämne eftersom vårt ämne också är hälsorelaterat och handlar om hurdana handlingssätt och attityder människor kan ha. Den kopplar ihop teorin väl till vårt ämne.

Ingen av våra vetenskapliga artiklar handlade direkt om Finland utan mycket handlade om bland annat USA, då vi inte hade valt att fokusera på något visst land. Alla vetenskapliga artiklar vi läst har varit skrivna på engelska, vilket ibland kan orsaka missförstånd som i sig kan dra ner på arbetets pålitlighet. Vi har använt oss av olika vetenskapliga databaser och Google Scholar för att hitta våra vetenskapliga artiklar om en fullständig text inte hittades på den ursprungliga databasen. Ett litet minus är att coronaviruset och coronavacciner är fortfarande ganska nya, och därför hittade vi inga vetenskapliga artiklar som är äldre än endast några år bakåt. Däremot använde vi oss av flera finländska källor i bakgrundsdelens av detta arbete. Vårt förslag är att man i framtida studier kunde samla in mera data för att få en bredare bild och ännu mer pålitliga resultat.

Källor anser vi vara trovärdiga och pålitliga, då vi använt oss av flera olika vetenskapliga databaser under arbetets gång. Vi anser att vi har studerat det vi från början ville ta reda på och att vi också har gjort det på ett tillförlitligt sätt, och inte heller förvrängt vetenskapliga fakta vi hittat och resultat vi fått, som Patel och Davidson (2019 s.129&133) också anser vara några av kriterierna för ett tillförlitligt arbete.

11 Avslutning

Då vi började med detta arbete hade vi en ganska klar tanke om vad vårt ämne kunde vara. Vi har under hela arbetets gång haft med Covid-19-vaccin, men vår titel har ändrat flera

gång under arbetets gång. Vi har framskridit med vårt arbete enligt den plan som vi lagt upp för oss, även om det i slutändan började bli lite tajt med tiden. Detta gav oss både stress och press då vissa delar i detta arbete tog mera tid än vad vi hade tänkt oss. Speciellt att läsa de vetenskapliga artiklarna och analysera innehållet i dem tog mycket tid så att vi skulle få den bästa möjliga uppfattningen om dem. Under arbetets gång uppstod det ibland motivationsbrist, men då försökte vi ta små pauser och sedan försöka komma vidare med tanken och inställningen att inget är omöjligt att klara. Vi anser att våra mål varit realistiska att uppnå. Vi kan konstatera att vi lärt oss mycket om vårt ämne, men också om hela forskningsprocessen under arbetets gång. Nu ser vi på ämnet med andra ögon då det finns många saker vi inte tänkt på före vi började med detta arbete. Vissa kapitel i detta arbete har varit mycket tunga och tidskrävande att skriva. Vi har stött varandra och fått hjälp av varandra och andra studenter för att komma vidare då det känts att man fastnat med något kapitel. Vi anser att vi lyckas bra med samarbete under hela arbetets gång och att det har varit en lättnad att kunna skriva tillsammans, bland annat för att kunna bolla tankar med varandra och lättare undvika skrivfel då vi alltid har kollat vad den andra skrivit då vi delat upp vissa kapitel. Vi har under hela arbetets gång haft ganska liknande tankar, vilket vi anser att har gjort detta arbete och denna process lättare.

Resultatet av detta arbete anser vi kunna användas inom våra bådas yrkesområden samt inom hela social- och hälsovårdsbranschen. Vi tror att då vårdpersonalen är medvetna om gravida kvinnors attityder till Covid-19 vaccin och vad de beror på har de lättare att bemöta, hjälpa och handleda dem på ett professionellt sätt. Förutom Covid-19 vaccin, kan resultatet av detta arbete vara till nytta även vid handledning gällande andra vacciner. Som vårdpersonal har vi ett stort ansvar att ge korrekt information åt våra patienter och skapa förtroende. Det finns många gravida kvinnor som är osäkra gällande coronavaccinernas säkerhet både för dem själva samt fostret. I dessa situationer skall vårdpersonalen ge information om coronavacciner samt berätta vad följderna kan bli om den gravida kvinnan väljer att ta eller inte ta vaccinet.

Källor

- Anttila, V-J., 2022a, Koronavirus (SARS-CoV-2, COVID-19), *Terveyskirjasto*. Tillgänglig: <https://www.terveyskirjasto.fi/dlk01257> Hämtad: 28.9.2022.
- Anttila, V-J., 2022b, Koronavirusrokotteet, *Terveyskirjasto*. Tillgänglig: <https://www.terveyskirjasto.fi/dlk01284/koronavirusrokotteet> Hämtad: 9.10.2022.
- Arcada, 2022, *Direktiv för god vetenskaplig praxis i studier och forskning vid Arcada*. Tillgänglig: <https://start.arcada.fi/system/files/media/file/2022-05/Direktiv%20f%C3%B6r%20god%20vetenskaplig%20praxis%20i%20studier%20och%20forskning%20vid%20Arcada.pdf> Hämtad: 16.10.2022.
- Baum, A., Newman, S., Weinman, J., West, R. & McManus, C., 1997, Cambridge Handbook of Psychology, Health and Medicine, *Cambridge University Press*. Tillgänglig: https://books.google.fi/books?hl=en&lr=&id=zVh30FrAuDsC&oi=fnd&pg=PA113&dq=the+health+belief+model&ots=Im7UqCuGrq&sig=C87qNCnbDP5uw2h4YdW2IedA5LE&redir_esc=y#v=onepage&q=the%20health%20belief%20model&f=false Hämtad: 18.11.2022.
- Bianchi, F-P., Stefanizzi, P., Di Gioia, M-C., Brescia, N., Lattanzio, S. & Tafuri, S., 2022, COVID-19 vaccination hesitancy in pregnant and breastfeeding women and strategies to increase vaccination compliance: a systematic review and metaanalysis, *Expert Review of Vaccines*, 21(10). Tillgänglig: Taylor & Francis Online. <https://www.tandfonline.com/doi/full/10.1080/14760584.2022.2100766?src=recsys> Hämtad: 3.10.2022.
- Conner, M. & Norman, P., 2005, *Predicting Health Behaviour: Research and Practice with Social Cognition Models*, 2 uppl., McGraw-Hill Education, Glasgow.
- Cui, Y., Binger, K., Tsaih, S-W. & Palatnik, A., 2022, Factors of COVID-19 vaccine hesitancy during pregnancy: a cross-sectional study, *American Journal of Obstetrics & Gynecology*, 226(1). Tillgänglig: ScienceDirect Hämtad: 5.12.2022.
- Darrington, C., 2022, mRNA COVID-19 vaccine safety in pregnancy, *Evidence-based practice*, 25 (7). Tillgänglig: CINAHL (EBSCO) Hämtad: 30.12.2022.
- Daskalakis, G., Pergialiotis, V., Antsaklis, P., Theodora, M., Papageorgiou, D. & Rodolakis, A., 2021, Healthcare workers' attitudes about vaccination of pregnant women and those wishing to become pregnant, *Journal of Perinatal Medicine*. Tillgänglig: PubMed Hämtad: 31.10.2022.
- De Rose, D-U., Salvatori, G., Dotta, A. & Auriti, C., 2022, SARS-CoV-2 Vaccines during Pregnancy and Breastfeeding: A Systematic Review of Maternal and Neonatal Outcomes, *Viruses*, 14 (3), s.539. Tillgänglig: Academic Research Complete (EBSCO) Hämtad: 6.10.2022.

- Europeiska kommissionen, u.å., *Fighting disinformation*. Tillgänglig: https://ec.europa.eu/info/live-work-travel-eu/coronavirus-response/fightingdisinformation_sv Hämtad: 10.10.2022.
- Friberg, F., 2016, *Dags för uppsats-vägledning för litteraturbaserade examensarbete*, 2:6 uppl., Studentlitteratur, Lund.
- Gencer, H., Özkan, S., Vardar, O. & Serçekuş, P., 2022, The effects of the COVID 19 pandemic on vaccine decisions in pregnant women, *Women and Birth*, 35(3), s.317-323. Tillgänglig: ScienceDirect Hämtad: 16.1.2023.
- Haia Perl, S., Atara, U-Y. & Hodaya K., 2021, SARS-CoV-2-Specific Antibodies in Breast Milk After COVID-19 Vaccination of Breastfeeding Women, *JAMA*, 325 (19), s.2013–2014. Tillgänglig: <https://jamanetwork.com/journals/jama/fullarticle/2778766> Hämtad: 14.10.2022.
- Henricson, M. (red.), 2017, *Vetenskaplig teori och metod-från idé till examination inom omvårdnad*, 2:3 uppl., Studentlitteratur, Lund.
- HUS, 2021, *HUS tre värderingar är bekanta och upplevs som egna*. Tillgänglig: <https://www.hus.fi/sv/aktuellt/hus-tre-varderingar-ar-bekanta-och-upplevs-somegna> Hämtad: 13.9.2022.
- Kalafat, E., O'brien, P., Heath, P.T., Le Doare, K., von Dadelszen, P., Magee, L., Ladhani, S. & Khalil, A., 2021, Benefits and potential harms of COVID-19 vaccination during pregnancy: evidence summary for patient counseling, *Ultrasound Obstet Gynecol*, 57(5). Tillgänglig: CINAHL (EBSCO) Hämtad: 30.12.2022
- Kansal, N., Weaver, K., Vasudevan, L. & Hughes, B., 2022a, Evaluating Influenza and COVID-19 Vaccine Hesitancy Among Pregnant Women Using the Health Belief Model, *American Journal of Obstetrics & Gynecology*, 226(2). Tillgänglig: ScienceDirect Hämtad: 5.12.2022.
- Kansal, N., Weaver, K., Vasudevan, L. & Hughes, B., 2022b, Factors Increasing COVID-19 Vaccine Hesitancy Among Pregnant Women during a Global Pandemic, *American Journal of Obstetrics & Gynecology (AM J OBSTET GYNECOL)*, 226(2), s.313-314 (2p). Tillgänglig: CINAHL (EBSCO) Hämtad: 12.1.2023.
- Lunds universitet, 2022, *Vetenskapligt projektarbete T5 läkarprogrammet: Göra litteraturstudie*. Tillgänglig: <https://libguides.lub.lu.se/c.php?g=297461&p=4112444#:~:text=En%20kvantitativ%20analys%20syftar%20till,en%20f%C3%B6reteelse%20omtalas%20i%20litteraturen>. Hämtad: 7.11.2022.
- Male, V., 2021, Are COVID-19 vaccines safe in pregnancy?, *Nature Reviews*:

Immunology, 21, s.200-201. Tillgänglig: PubMed Hämtad: 26.9.2022.

Marcell, L., Dokania, E., Navia, I., Baxter, C., Crary, I., Rutz, S., Jose Soto Monteverde, M., Simali, S., Hernandez, C., Huebner, E.M., Sanchez, M., Cox, E., Stonehill, A., Koltai, K. & Adams Waldorf, K.M., 2022, One Vax Two Lives: a social media campaign and research program to address COVID-19 vaccine hesitancy in pregnancy, *American Journal of Obstetrics and Gynecology*, 227(5). Tillgänglig: ScienceDirect Hämtad: 4.12.2022

Mojgan, F., Hamid, S.N., Fatemeh, K. & Pegah, R., 2022, Hesitancy about COVID-19 vaccination among pregnant women: a cross-sectional study based on the health belief model, *BMC Pregnancy & Childbirth (BMC PREGNANCY CHILDBIRTH)*, 22(1), s.1-9 (9p). Tillgänglig: CINAHL (EBSCO) Hämtad: 5.12.2022

Nationalencyklopedin (NE), u.å., *Attityd*. Tillgänglig: Nationalencyklopedin (NE). Hämtad: 3.10.2022.

Patel, R. & Davidson, B., 2019, *Forskningsmetodikens grunder: att planera, genomföra och rapportera en undersökning*, 5 uppl., Studentlitteratur, Lund.

Simmons, L.A., Whipps, M.D-M., Phipps, J.E., Satish, N.S. & Swamy, G.K., 2022, Understanding COVID-19 vaccine uptake during pregnancy: 'Hesitance', knowledge, and evidence-based decision-making, *Vaccine*, 40(19), s.2755-2760. Tillgänglig: ScienceDirect Hämtad: 5.12.2022.

Svensk MeSH, u.å., *Attityd*. Tillgänglig: Svensk MeSH. Hämtad: 3.10.2022.

TENK, 2019, *Etiska principer för humanforskning och etikprovning inom humanvetenskaperna i Finland*. Tillgänglig: https://tenk.fi/sites/default/files/202101/Etikprovning_inom_humanvetenskaperna_2020.pdf Hämtad: 28.10.2022.

THL, 2022a, *Infektioaudit ja rokotukset: Koronarokotusten järjestäminen Suomessa*. Tillgänglig: <https://thl.fi/fi/web/infektioaudit-jarokotukset/ajankohtaista/ajankohtaista-koronaviruksesta-covid-19/rokoitteet-jakoronavirus/koronarokotusten-jarjestaminen-suomessa> Hämtad: 28.9.2022.

THL, 2022b, *Coronavaccination av gravida och ammande mödrar*. Tillgänglig: <https://thl.fi/sv/web/infektionssjukdomar-och-vaccinationer/vaccin-ao/coronavirusvacciner-dvs.-covid-19-vaccin-anvisningar-foryrkesutbildade/coronavaccination-av-gravida-och-ammande-modrar> Hämtad: 7.10.2022.

THL, 2022c, *Graviditet och coronaviruset*. Tillgänglig: <https://thl.fi/sv/web/infektionssjukdomar-och-vaccinationer/aktuellt/aktuellt-omcoronaviruset-covid-19/graviditet-och-coronaviruset> Hämtad: 7.10.2022.

- THL, 2022d, *Koronavirusrokotteet eli COVID-19 -rokotteet – ohjeita ammattilaisille*.
Tillgänglig: <https://thl.fi/fi/web/infektiotaudit-ja-rokotukset/rokotteet-ao/koronavirusrokotteet-eli-covid-19-rokotteet-ohjeita-ammattilaisille> Hämtad: 18.11.2022.
- Tiitinen, A., 2022a, Koronavirusinfektio (COVID-19) ja raskaus, *Terveyskirjasto*.
Tillgänglig: <https://www.terveyskirjasto.fi/dlk01290> Hämtad: 7.10.2022.
- Tiitinen, A., 2022b, Raskaudenaikainen verenpaineen nousu ja pre-eklampsia, *Terveyskirjasto*. Tillgänglig:
<https://www.terveyskirjasto.fi/dlk00167/raskaudenaikainen-verenpaineen-nousuja-pre-eklampsia> Hämtad: 7.10.2022.
- Tsai, F.J., Hu, Y.J., Chen, C.Y., Tseng, C.C., Yeh, G.L. & Cheng, J.F., 2021, Using the health belief model to explore nursing students' relationships between COVID-19 knowledge, health beliefs, cues to action, self-efficacy, and behavioral intention, *Medicine (Baltimore)*, 100(11). Tillgänglig: PubMed Hämtad: 18.11.2022.
- Washburn, L., u.å., Understanding the Health Belief Model, *UTIA*. Tillgänglig:
<https://extension.tennessee.edu/publications/Documents/W931-C.pdf> Hämtad: 2.11.2022.

Bilaga 1

Tabell 1. Resultat för litteratursökningen

DATUM	DATABAS	SÖKORD	TRÄFFAR	
27.10.2022	Academic Research Complete (EBSCO)	SARS-CoV-2 vaccine, pregnancy, breastfeeding, systematic review	57	1
28.10.2022	Academic Research Complete (EBSCO)	covid-19 vaccination, pregnant women, pregnant woman, pregnancy, pregnant, expecting mother, attitudes of nurses	21	0
31.10.2022	PubMed	covid-19 vaccination hesitancy, attitudes, pregnant women	40	1
31.10.2022	PubMed	covid-19 vaccines, safe, pregnancy	65	1
18.11.2022	PubMed	The Health Belief Model	567 004	1
18.11.2022	Google Scholar	The Health Belief Model	3 540 000	1
4.12.2022	CINAHL (EBSCO)	covid-19 vaccine hesitancy, pregnant women, pregnant woman, pregnancy, pregnant, expecting mother	49	3
5.12.2022	CINAHL (EBSCO)	covid-19 vaccination hesitancy, pregnant women, pregnant woman, pregnancy, pregnant, expecting mother	25	1
5.12.2022	ScienceDirect	pregnant women, covid-19 vaccination hesitancy	364	1
30.12.2022	CINAHL (EBSCO)	covid-19 vaccine safety, pregnant women, pregnant woman, pregnancy, pregnant, expecting mother	76	2
12.1.2023	CINAHL (EBSCO)	covid-19 vaccine hesitancy, pregnant women, pregnant woman, pregnancy, pregnant, expecting mother	52	1
16.1.2023	ScienceDirect	pregnant women, covid-19 vaccination hesitancy	396	1
31.10.2022	Taylor & Francis Online (Handledaren hittade)	Bianchi et al., 2022, COVID-19 vaccination hesitancy in pregnant and breastfeeding women and strategies to increase vaccination compliance: a systematic review and meta-analysis		

Bilaga 2

Tabell 2. Litteraturöversikt

Författare, årtal och land	Titel	Syfte	Metod	Resultat
Bianchi, F-P., Stefanizzi, P., Di Gioia, M-C., Brescia, N., Lattanzio, S. & Tafuri, S., 2022, Nordamerika, Europa, Asien, Afrika.	COVID-19 vaccination hesitancy in pregnant and breastfeeding women and strategies to increase vaccination compliance: a systematic review and meta-analysis.	Syftet är att uppskatta andelen gravida och ammande kvinnor som uttrycker tveksamhet till COVID-19-vaccinet över hela världen.	Systematisk översikt och metaanalys.	De främsta orsakerna till vaccinet motstånd var brist på information om vaccination, åsikt att vaccinet är osäkert och rädsla för biverkningar.
Cui, Y., Binger, K., Tsaih, S-W. & Palatnik, A., 2022, USA.	Factors of COVID-19 vaccine hesitancy during pregnancy: a cross-sectional study.	Syftet att kartlägga attityder gentemot COVID-19 vacciner bland gravida kvinnor för att kunna möjliggöra formning av metoder för att öka vaccinationsmängden.	Nätenkät med frågor där deltagarna skulle svara frågorna på en skala från 0–10.	Undersökningen hjälpte att komma fram till alternativa metoder till läkarrekommendation för att öka vaccineringsmängden hos tveksamma patienter.
Darrington, C., 2022, USA.	mRNA COVID-19 vaccine safety in pregnancy.	Gravida patienter och de som planerar graviditet kan vara tveksamma gällande vaccinet säkerhet, på grund av få undersökningar. Denna undersökning gjordes för att få mera information om vaccinet säkerhet.	Deltagare besvarade enkäter under undersökningsperiodens gång.	Preliminära resultat visar att mRNA coronavaccinering under graviditeten inte skulle leda till graviditetsrelaterade komplikationer.

De Rose, D-U., Salvatori, G., Dotta, A. & Auriti, C., 2022, USA, Israel, Italien, Spanien, Polen, Storbritannien, Qatar, Belgien, Tyskland, Norge, Portugal, Nederländerna, Singapore.	SARS-CoV-2 Vaccines during Pregnancy and Breastfeeding: A Systematic Review of Maternal and Neonatal Outcomes.	Ge aktuell kunskap om moder- och neonatala resultat efter COVID-19vaccination under graviditet och amning.	Systematisk översikt.	Inga större biverkningar rapporterades, särskilt under graviditetens andra och tredje trimester och under amning. Vaccination mot SARS-CoV-2-viruset bör rekommenderas för gravida kvinnor, efter att för- och nackdelarna har förklarats tillräckligt.
Gencer, H., Özkan, S., Vardar, O. & Serçekuş, P., 2022, Turkiet.	The effects of the COVID 19 pandemic on vaccine decisions in pregnant women.	Syftet var att kartlägga gravida kvinnors åsikter gällande vaccinering under graviditet samt vaccinering av barn samt effekten av COVID-19 pandemin på dessa åsikter.	Studien utfördes som en tvärsnittsstudie. 152 gravida inkluderades som deltagare. Datan samlades in som en nätenkät med 25 frågor.	29. 6% av gravida som använde forumnätsidor som informationskälla var tveksamma gällande vaccinet. Vaccintveksamheten var på hög nivå bland gravida med låg ekonomisk status samt de som var rädda för riskerna.
Kalafat, E., O'brien, P., Heath, P.T., Le Doare, K., von Dadelszen, P., Magee, L., Ladhani,S. & Khalil, A., 2021, Storbritannien, USA, Kanada, Tyskland, Belgien, Ki na, Indien.	Benefits and potential harms of COVID-19 vaccination during pregnancy: evidence summary for patient counseling.	Sammanfattning av evidens från olika forskningar för patienthandledning.	Litteraturstudie.	Gravida kvinnor borde få all relevant information som finns tillgängligt för att fatta ett fullt informerat beslut över att ta eller låta bli att ta vaccinet.

Kansal, N., Weaver, K., Vasudevan, L. & Hughes, B., 2022a, USA.	Evaluating Influenza and COVID-19 Vaccine Hesitancy Among Pregnant Women Using	Att bedöma influensa- och COVID-19-vaccinmotstånd bland gravida kvinnor baserat på kärnkonstruktionerna	Undersökning för att bättre bedöma attityder och övertygelser. Undersökningen insamlade data om patientdemografi och attityder genom sanna eller falska,	Kring två tredjedelar av kvinnorna rapporterade att de ville ha influensavaccinet och kring en tredjedel rapporterade att de
	the Health Belief Model.	i <i>"The Health Belief Model"</i> (HBM).	flervalsfrågor, korta svar och Likertskalfrågor.	skulle få covid-19vaccinet om det skulle bli tillgängligt under graviditeten.
Kansal, N., Weaver, K., Vasudevan, L. & Hughes, B., 2022b, USA.	Factors Increasing COVID-19 Vaccine Hesitancy Among Pregnant Women during a Global Pandemic.	Att bestämma förekomsten av COVID-19-vaccinmotstånd bland gravida kvinnor under pandemin och att identifiera patientegenskaper, attityder och erfarenheter som ökar tveksamheten.	Undersökning av erfarenheter av och attityder till sjukvårdssystemet. Undersökning som samlade in data om patientdemografi och attityder genom sanna eller falska, flervalsfrågor, korta svar och frågor i Likertskala.	Kring en tredjedel av kvinnorna rapporterade att de skulle få COVID19-vaccinet under denna graviditet om det skulle bli tillgängligt för dem. Kring en tredjedel av kvinnorna som ville ha influensavaccinet under denna graviditet ville också ha COVID-19-vaccinet, medan endast en liten del av kvinnorna som inte ville ha influensavaccinet ville ha COVID-19vaccinet.
Mojgan, F., Hamid, S.N., Fatemeh, K. & Pegah, R., 2022, Iran.	Hesitancy about COVID-19 vaccination among pregnant women: a crosssectional study based on the health belief model	Syftet med studien var att utvärdera gravida kvinnors tveksamhet till COVID-19-vaccination baserat på <i>"The Health Belief Model"</i> (HBM).	Tvärsnittsstudie. Instrument för datainsamling var ett demografiskt frågeformulär, ett COVID-19-kunskapsfrågeformulär, ett COVID-19 frågeformulär om hälsotro och en fråga om tveksamhet till COVID-19-vaccination.	Andelen till tveksamhet till COVID-19vaccination var kring en tredjedel.

<p>Simmons, L.A., Whipps, M.D-M., Phipps, J.E., Satish, N.S. & Swamy, G.K., 2022, USA.</p>	<p>Understanding COVID-19 vaccine uptake during pregnancy: 'Hesitance', knowledge, and evidence-based decision-making.</p>	<p>Att förstå orsakerna bakom tveksamheten är avgörande för att främja vaccinupptag.</p>	<p>Undersökte av gravida för att beskriva kognitioner och beslutsfattande angående COVID-19-vaccination. Med hjälp av beskrivande, regressionsbaserade analyser undersöktes graden av planerat upptag och resonemang bland individer som rapporterade att covid-19-vaccin tvekade.</p>	<p>De gravida kalifornierna som vi undersökte medvetna om COVID-19-vaccinerna. att de planerade att få vaccinet så snart som möjligt. De återstående kring hälften var tveksamma och kring en tredjedel svarade att de inte skulle ta vaccinet. Vissa demografiska funktioner förutspådde mer COVID-19-vaccinmotstånd särskilt yngre ålder. Den vanligaste rapporterade orsaken till covid19-vaccinmotstånd var att de inte visste tillräckligt om vaccinet.</p>
--	--	--	--	--